

ĐÁNH GIÁ CỦA HỌC SINH VỀ TỔ CHỨC HOẠT ĐỘNG HỌC TẬP TIẾNG ANH Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ CÔNG LẬP TẠI THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH

VƯƠNG VĂN CHO*

TÓM TẮT

Bài viết trình bày một số kết quả đánh giá của học sinh (HS) về thực trạng tổ chức hoạt động học tập tiếng Anh ở một số trường trung học cơ sở (THCS) công lập tại Thành phố Hồ Chí Minh (TPHCM), gồm: thực trạng về các biện pháp phát huy HS trong học tập tiếng Anh; tổ chức hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập tiếng Anh. Từ đó, đề xuất các biện pháp tổ chức đổi mới hoạt động học tập tiếng Anh ở trường THCS.

Từ khóa: đánh giá, tổ chức hoạt động học tập tiếng Anh, trường trung học cơ sở.

ABSTRACT

Students' assessment on the management of English learning renovation in public secondary schools in Ho Chi Minh City

This article presents some findings about the management of English learning renovation in some public secondary schools in HCMC, including the reality of the management of English learning renovation and some impacts of English learning on students; in light of which, some managerial measures are proposed to renovate English learning in public secondary schools.

Keywords: reality, the management of English-learning renovation, secondary schools.

1. Đặt vấn đề

Học ngoại ngữ, nhất là tiếng Anh là một nhu cầu phổ biến ở nhiều nước trên thế giới trong xu thế hội nhập toàn cầu hiện nay. Ở Việt Nam, việc dạy và học tiếng Anh cũng được chú trọng nhằm nâng cao hiệu quả sử dụng tiếng Anh, đáp ứng nhu cầu của xã hội. Nhiều đề án về dạy học tiếng Anh của các cấp từ Trung ương đến địa phương đã được triển khai như Đề án “Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008 – 2020” của Thủ tướng

Chính phủ; Đề án “Phổ cập và nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh cho HS phổ thông và chuyên nghiệp TPHCM giai đoạn 2011 - 2020” của Ủy ban nhân dân (UBND) TPHCM.

Mục tiêu Đề án “*Phổ cập và nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh cho học sinh phổ thông và chuyên nghiệp TPHCM giai đoạn 2011-2020*” của UBND TPHCM là “Đổi mới toàn diện việc dạy và học tiếng Anh, triển khai chương trình dạy và học tiếng Anh mới ở các cấp học, trình độ đào tạo, để đến năm

* NCS, Trường Đại học Sư phạm TPHCM

2015 sẽ đạt được bước tiến rõ rệt về trình độ, năng lực sử dụng tiếng Anh cho học sinh phổ thông và các trường chuyên nghiệp của TP HCM” [6, tr.1]. Như vậy, mục tiêu của Đề án là nhắm đến HS phổ thông (PT) và HS các trường chuyên nghiệp ở TP HCM. Tuy nhiên, trong thực tiễn, trình độ, năng lực sử dụng tiếng Anh cho HS PT và các trường chuyên nghiệp ở TP HCM còn nhiều hạn chế do nhiều nguyên nhân khác nhau, trong đó có nguyên nhân từ công tác quản lý (QL). Vì vậy, việc nghiên cứu QL hoạt động học tập tiếng Anh của HS PT, đặc biệt là HS ở các trường THCS công lập ở TP HCM để tìm ra biện pháp thích hợp nhằm khắc phục những tồn tại hiện nay là rất cần thiết.

Bài viết trình bày kết quả khảo sát đánh giá của HS về thực trạng tổ chức

hoạt động học tập tiếng Anh ở các trường THCS công lập ở TP HCM. Từ đó, đề xuất một số biện pháp khả thi nhằm cải thiện hoạt động học tập tiếng Anh của HS THCS.

2. Phương pháp nghiên cứu

Chúng tôi sử dụng phương pháp điều tra bằng phiếu hỏi với mẫu khảo sát gồm 2922 HS ở 24 trường THCS công lập ở 24 quận/huyện của TP HCM; sử dụng phương pháp thống kê toán học để xử lý số liệu khảo sát theo các thông số điểm trung bình (TB) 4 mức độ, độ lệch tiêu chuẩn (ĐLTC) và thứ bậc. Kết quả nghiên cứu được trình bày sau đây.

3. Kết quả nghiên cứu

3.1. Thực trạng về tổ chức hoạt động học tập tiếng Anh của HS ở một số trường THCS công lập ở TP HCM

Bảng 1. Đánh giá của HS về các biện pháp phát huy HS trong học tập tiếng Anh

Biện pháp nâng cao ý thức học tập tiếng Anh của HS	TB	ĐL TC	Thứ bậc
1. Trong học tập tiếng Anh, HS được giúp hình thành tinh thần, thái độ, động cơ học tập đúng đắn	3,52	0,91	1
2. Trong học tập tiếng Anh, HS được giúp phát huy tính tích cực chủ động, sáng tạo trong học tập	3,40	0,92	3
3. Trong học tập tiếng Anh, HS được giúp hình thành được nền nếp học tập	3,51	0,92	2
Biện pháp phát triển trí lực của HS	TB	ĐL TC	Thứ bậc
1. Trong học tập tiếng Anh, HS được GV tiến hành điều tra cơ bản về <i>sự chú ý, trí nhớ, tư duy</i> của HS	3,24	1,03	3
2. Trong học tập tiếng Anh, HS được GV tiến hành điều tra cơ bản về <i>kỹ năng tóm tắt được các điểm chính</i> trong bài học	3,24	1,03	2
3. Trong học tập tiếng Anh, HS được GV tiến hành điều tra cơ bản về <i>khả năng tiếp thu các kiến thức</i>	3,36	0,98	1

Biện pháp rèn luyện thói quen học tập tiếng Anh của HS	TB	ĐL TC	Thứ bậc
1. Trong học tập tiếng Anh, HS được GV tiến hành điều tra cơ bản về <i>kỹ năng tổ chức hợp lý việc học tập ngoài giờ lên lớp</i>	3,18	1,03	3
2. Trong học tập tiếng Anh, HS được GV tiến hành điều tra cơ bản về <i>tính tự giác trong việc tự học</i>	3,45	0,97	1
3. Trong học tập tiếng Anh, HS được GV tiến hành điều tra cơ bản về <i>xu hướng khắc phục khó khăn trong học tập</i>	3,36	0,98	2

Bảng 1 cho thấy đánh giá của HS về việc tổ chức một số biện pháp tác động đến hoạt động học tiếng Anh của HS như sau:

• **Về biện pháp nâng cao ý thức học tập tiếng Anh của HS**

HS đánh giá cao biện pháp GV giúp các em hình thành tinh thần, thái độ, động cơ học tập đúng đắn trong việc học tiếng Anh (thứ bậc 1); từ đó, giúp các em phát huy được tính tích cực chủ động, sáng tạo trong học tập (thứ bậc 2); đồng thời giúp các em hình thành được nền nếp học tập (thứ bậc 3). Điều này cho thấy trong công tác tổ chức đổi mới hoạt động học tập tiếng Anh của HS, GV, CBQL cần tập trung tuyên truyền nâng cao nhận thức nhằm giúp HS có thái độ, động cơ học tập đúng đắn với bộ môn. Đây chính là chìa khóa quan trọng mở ra lối thoát để HS không còn tư tưởng bị ép buộc học môn mình không yêu thích. Giải quyết được nút thắt này các em mới say mê, chủ động học tập và hình thành thói quen học tập tốt.

• **Về biện pháp phát triển trí lực của HS**

GV bộ môn, GV chủ nhiệm lớp tiến hành điều tra cơ bản về khả năng tiếp thu các kiến thức của HS sẽ giúp GV bộ môn

sử dụng các phương pháp dạy học thích hợp với trình độ HS nên được các em đánh giá cao (thứ bậc 1). Việc tiến hành điều tra cơ bản về kỹ năng tóm tắt được các điểm chính trong bài học của HS cũng rất quan trọng, giúp HS loại dần thói quen thụ động đọc – chép; chủ động phân tích, tổng hợp, ghi nhớ kiến thức cần thiết trong mỗi tiết học sẽ giúp các em nhớ lâu hơn (thứ bậc 2). Và cuối cùng, nếu GV chủ nhiệm lớp tiến hành điều tra cơ bản về sự chú ý, trí nhớ, tư duy của HS thì sẽ giúp HS khám phá năng lực của chính mình để vận dụng tốt hơn trong việc học môn ngoại ngữ một cách hiệu quả. Vì vậy, biện pháp này cũng được các em đánh giá cao (thứ bậc 3).

• **Về biện pháp rèn luyện các thói quen học tập tiếng Anh của HS**

Việc học tập ngoài giờ lên lớp của HS góp phần quan trọng trong việc ứng dụng kỹ năng thực hành vào thực tiễn cuộc sống, vì vậy GV cần tiến hành điều tra cơ bản về kỹ năng tổ chức hợp lý để giúp HS chủ động khai thác năng lực sử dụng tiếng Anh của mình khi có cơ hội trong các buổi học ngoài giờ lên lớp. Có lẽ đã nhận thức được như vậy nên các em đánh giá cao về hoạt động này (thứ bậc

1). Tính tự giác trong việc tự học của HS trong học tập tiếng Anh cũng quyết định đến chất lượng học tập của các em. Không ai có thể học thay cho các em vì chính các em phải tự giác say mê học tập bộ môn thì kết quả học tập mới vững chắc. Do vậy, các em đánh giá hoạt động ở thứ bậc 2 là hợp lí. Tiến hành điều tra cơ bản về xu hướng khắc phục khó khăn trong học tập của HS để giúp các em tự

giải quyết những hạn chế mà bản thân các em gặp phải dưới sự tư vấn của GV chủ nhiệm, GV bộ môn sẽ mang lại kết quả tốt hơn. Vì vậy, các em đánh giá hoạt động ở thứ bậc 3 cũng là phù hợp.

3.2. Thực trạng tổ chức hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập tiếng Anh ở một số trường THCS công lập tại TPHCM (xem bảng 2)

Bảng 2. Đánh giá của HS về tổ chức hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập tiếng Anh

Nội dung	TB	ĐL TC	Thứ bậc
1. Trong học tập tiếng Anh, HS được thông báo trước khi kiểm tra theo phân phối chương trình (15', 45', học kì)	3,94	0,85	1
2. Trong học tập tiếng Anh, HS được giúp phân tích đánh giá <i>thần, thái độ học tập</i>	3,50	0,90	4
3. Trong học tập tiếng Anh, HS được giúp phân tích đánh giá <i>sự chuyên cần, kỉ luật học tập</i>	3,50	0,92	5
4. Trong học tập tiếng Anh, HS được trả bài thi, có ghi nhận xét, đánh giá, rút kinh nghiệm của GV về học tập	3,76	1,03	3
5. Trong học tập tiếng Anh, HS được GV quan tâm đến kết quả học tập kém hoặc giỏi	3,91	0,99	2

Bảng 2 cho thấy thực trạng về tổ chức hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập tiếng Anh của HS như sau: Trong học tập tiếng Anh, HS phải được thông báo trước khi kiểm tra theo phân phối chương trình (15', 45', học kì). Vấn đề này hầu như 100% các trường thực hiện nghiêm túc và mức độ thực hiện TB cao (TB = 3,94), được HS quan tâm ở mức độ tập trung cao (ĐLTC=0,85) nên được các em đánh giá ở bậc cao nhất (thứ bậc 1). Điều này cũng dễ hiểu vì nếu không được báo trước, HS thiếu sự chuẩn bị thì sẽ ảnh hưởng đến kết quả kiểm tra;

GV phải quan tâm đến kết quả học tập kém hoặc giỏi của HS vì kết quả học tập của HS thể hiện sản phẩm đào tạo của GV. Từ đó, GV rút kinh nghiệm để có cơ sở điều chỉnh phương pháp giảng dạy (PPGD), biện pháp QL HS... và vạch ra kế hoạch tổ chức phụ đạo HS kém, bồi dưỡng HS giỏi nên được các em đánh giá ở thứ bậc 2 là điều tất nhiên; GV trả bài thi, nhất thiết phải ghi nhận xét, đánh giá, rút kinh nghiệm về học tập của HS. Hiện nay, việc nhận xét, đánh giá sự tiến bộ của HS qua bài kiểm tra rất được coi trọng, GV bộ môn không thể chủ quan,

thiếu trách nhiệm, bỏ qua những lời phê cần thiết để động viên HS, vì vậy, HS đánh giá ở mức độ thứ bậc 3 là điều hợp lí. Tinh thần, thái độ học tập của HS có ảnh hưởng rất quan trọng đến kết quả học tập của HS, vì vậy, GV cần giúp đỡ HS phân tích, đánh giá đúng thực chất để các em có được thái độ, động cơ học tập đúng mực. Công tác này chưa được GV quan tâm thực hiện nên HS đánh giá ở mức độ thấp (thứ bậc 4). Trong thực tế, phần lớn GV khi đứng trên bục giảng thường tập trung giải quyết nội dung tiết dạy, ít có thời gian giúp HS phân tích đánh giá sự chuyên cần, kỉ luật học tập. Do vậy, những HS không được giúp đỡ về mặt này thường có kết quả học tập hạn chế là điều không thể tránh được. Vì thế, các em đánh giá thứ bậc 5 là đúng với thực chất.

4. Một số biện pháp đổi mới hoạt động học tập tiếng Anh của HS ở trường THCS

- **Biện pháp 1.** *Phát huy tính chủ động, sáng tạo của HS trong việc học tập tiếng Anh*

Biện pháp này nhằm kích thích tính chủ động, sáng tạo, tự tin ở HS để giúp HS nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh vào thực tế đời sống. Vì vậy, hiệu trưởng cần chỉ đạo GV tổ chức các hoạt động hội thi văn nghệ, hội thi hùng biện tiếng Anh, hái hoa dân chủ, gameshow... tạo sân chơi lành mạnh để các em vui mà học nhằm mang lại hiệu quả cao. Nhà trường liên hệ các công ty du lịch, công ty có người nước ngoài đến giao lưu với HS bằng những chủ đề đơn giản để HS có cơ hội từng bước ứng dụng năng lực sử dụng

tiếng Anh của mình với người bản ngữ.

- **Biện pháp 2.** *Tăng cường đổi mới tổ chức hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập tiếng Anh của HS*

Hoạt động kiểm tra, đánh giá kết quả học tập tiếng Anh của HS được xem là khâu cuối cùng nhằm xác định chất lượng giáo dục của nhà trường, trong đó có chất lượng giảng dạy tiếng Anh của GV. Đánh giá kết quả học tập của HS qua quá trình tiếp xúc, hợp tác và lao động là giá trị đánh giá tốt nhất, phù hợp với mục tiêu đào tạo của thời đại. Đó là mục tiêu đào tạo con người mới, với các giá trị phẩm chất và năng lực đích thực, có thể thích nghi và đáp ứng được các yêu cầu và sự thay đổi của xã hội trong thời kì hội nhập và phát triển của đất nước. Gắn liền quá trình kiểm tra - đánh giá với quá trình theo dõi sự tiến bộ trong việc học tiếng Anh của HS và quá trình phân tích rút kinh nghiệm cho hoạt động dạy học tiếng Anh ngày càng hiệu quả hơn.

Việc ra đề kiểm tra cũng cần nghiên cứu phù hợp với đặc trưng bộ môn để rèn luyện đồng bộ 4 kĩ năng nghe, nói, đọc, viết của HS chứ không đơn thuần tập trung vào kĩ năng đọc, viết. Trong đề kiểm tra, nhất thiết phải dành 25% nội dung kiểm tra kĩ năng nghe cho HS từ lớp 6. Đặc biệt phải cân đối phần tự luận và trắc nghiệm khách quan một cách hài hòa với cơ cấu 3/7, đồng thời cần chú ý thời lượng kiểm tra phù hợp cho từng loại kiểm tra (15 phút hoặc 45 phút). Trước khi kiểm tra, nhất thiết GV phải thông báo cho HS về nội dung và thời gian kiểm tra để HS có sự chuẩn bị nhằm loại trừ những hạn chế tiêu cực về điểm số,

ảnh hưởng đến kết quả kiểm tra. Qua kết quả kiểm tra, HS cần được GV quan tâm đến kết quả học tập kém hoặc giỏi để GV có kế hoạch tổ chức phụ đạo HS kém, bồi dưỡng HS giỏi cho phù hợp.

• **Biện pháp 3. Phát huy vai trò của Đội Thiếu niên tiền phong (TNTP) Hồ Chí Minh trong hoạt động học tập tiếng Anh của HS**

Đội TNTP Hồ Chí Minh là tổ chức nòng cốt trong phong trào thiếu nhi, là lực lượng giáo dục trong và ngoài nhà trường. Đội tập hợp đông đảo HS của trường vào các hoạt động tập thể để hỗ trợ các hoạt động học tập văn hóa, trong đó có bộ môn tiếng Anh. Vì vậy, việc nâng cao hoạt động Đội trong nhà trường và trên địa bàn dân cư - chủ yếu là trong nhà trường - là một biện pháp tích cực nhằm góp phần thực hiện tốt chương trình giáo dục khép kín “Nhà trường - Gia đình - Xã hội”.

GV chủ nhiệm và GV bộ môn tiếng Anh cần quan tâm phối hợp tốt với GV Tổng phụ trách để lồng ghép các chương trình học tập tiếng Anh như: Hội vui - vui học; hái hoa dân chủ; hội thi văn nghệ, đóng vai diễn kịch các tiểu phẩm; sinh hoạt CLB tiếng Anh HS... Để tổ chức các hoạt động này thì cần có sự tư vấn của các GV bộ môn tiếng Anh hoặc các GV bản ngữ thỉnh giảng ở trường. Thực hiện tốt sự phối hợp này sẽ góp phần giúp HS có cơ hội trau dồi, rèn luyện kỹ năng giao tiếp; khuyến khích HS mạnh dạn, tự tin giao lưu với GV bản ngữ giảng dạy tiếng Anh để nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh của mình.

• **Biện pháp 4. Tăng cường các điều**

kiện cơ sở vật chất (CSVC), phương tiện dạy học (PTDH) hỗ trợ cho hoạt động giảng dạy, học tập tiếng Anh

Tăng cường các điều kiện CSVC, PTDH nhằm hỗ trợ cho hoạt động giảng dạy, học tập tiếng Anh được thuận lợi hơn, giúp HS tiếp thu nội dung kiến thức dễ dàng hơn.

CSVC, PTDH phục vụ hỗ trợ cho hoạt động dạy và học tiếng Anh bao gồm: phòng học thường, phòng lab, phòng có máy chiếu, thư viện - thiết bị, bàn ghế, máy ảnh, camera, bảng từ, bảng tương tác, màn hình TV, đèn, sách vở, băng đĩa... Tất nhiên, mỗi loại hình CSVC, PTDH trên đây, đều phải đạt yêu cầu phục vụ cho hoạt động dạy học.

CSVC, PTDH là một thành tố quan trọng trong quá trình dạy học; là điều kiện không thể thiếu để thực hiện mục tiêu nâng cao chất lượng dạy học, đổi mới dạy học; bảo đảm nguyên lý “học đi đôi với hành”, “lí luận gắn liền với thực tiễn”; đáp ứng yêu cầu hiện đại hóa trường học...

Do điều kiện kinh phí cấp cho nhà trường còn hạn hẹp, để tránh lãng phí và phát huy cao độ hiệu quả sử dụng PTDH trong việc dạy học ở trường PT, hiệu trưởng cần hướng tới các biện pháp QL để khai thác, sử dụng triệt để và có hiệu quả những thiết bị giáo dục hiện có, được cấp, tự cung cấp; mặt khác, cần chú ý khai thác tiềm năng của GV, HS, các lực lượng xã hội trong việc sưu tầm các mẫu vật, tranh ảnh, trong việc làm ra các thiết bị giáo dục. Vừa quan tâm cung cấp, đáp ứng yêu cầu thiết bị giáo dục, vừa chú ý QL, kiểm tra, ngăn ngừa tình trạng không

sử dụng hoặc sử dụng kém hiệu quả các thiết bị giáo dục hiện có.

5. Kết luận

Đổi mới tổ chức hoạt động học tập tiếng Anh của HS ở các trường THCS công lập ở TPHCM là yêu cầu cấp thiết hiện nay. Cần có sự đổi mới tư duy, nhận thức từ hiệu trưởng đến GV trong việc đổi mới tổ chức hoạt động học tập tiếng Anh của HS thì mới có sự chuyển biến tích cực đến các đối tượng khác trong nhà trường, mà đối tượng quan trọng nhất chính là HS.

Mục tiêu của Đề án “Phổ cập và nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh cho học sinh PT và chuyên nghiệp TPHCM giai đoạn 2011-2020” của UBND

TPHCM là “Đổi mới toàn diện việc dạy và học tiếng Anh, triển khai chương trình dạy và học tiếng Anh mới ở các cấp học, trình độ đào tạo, để đến năm 2015 sẽ đạt được bước tiến rõ rệt về trình độ, năng lực sử dụng tiếng Anh cho HS PT và các trường chuyên nghiệp của TPHCM”. Mục tiêu này cho thấy tầm quan trọng của việc đổi mới hoạt động học tập tiếng Anh của HS ở các trường PT hiện nay. Chính vì hiệu trưởng là người có vai trò quan trọng hơn hết nên cần nhận thức đúng nhiệm vụ QL của mình để thực hiện việc QL đổi mới hoạt động học tập tiếng Anh cho HS ở các trường THCS công lập TPHCM, nhằm đạt được mục tiêu của Đề án.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2011), *Điều lệ trường trung học cơ sở, trường trung học phổ thông và trường phổ thông có nhiều cấp học*, Ban hành theo Thông tư số: 12/2011/TT-BGDĐT – Bộ GD&ĐT ngày 28/3/2011 của Bộ trưởng Bộ GD&ĐT.
2. Đặng Quốc Bảo (2013), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về lãnh đạo và quản lý giáo dục trong thời kì đổi mới*, Nxb Văn hóa Thông tin.
3. Trần Ngọc Giao (chủ biên) (2013), *Quản lý trường phổ thông*, Nxb Giáo dục Việt Nam.
4. Trần Thị Hương (2014), *Giáo dục học đại cương*, Nxb Đại học Sư phạm Thành phố Hồ Chí Minh.
5. Thủ tướng Chính phủ, *Quyết định số: 1400/QĐ-TTg về việc phê duyệt Đề án “Dạy và học ngoại ngữ trong hệ thống giáo dục quốc dân giai đoạn 2008 – 2020”*,.
6. UBND Thành phố Hồ Chí Minh, *Quyết định số 448/QĐ-UBND về việc phê duyệt Đề án “Phổ cập và nâng cao năng lực sử dụng tiếng Anh cho học sinh phổ thông và chuyên nghiệp Thành phố Hồ Chí Minh giai đoạn 2011-2020”*.

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 26-10-2014; ngày phản biện đánh giá: 16-12-2014; ngày chấp nhận đăng: 23-12-2014)